

solo cursu triginta annorum tolli, & extinguiri pactum, & facultatem redimendi rem veditam, toties, quories, & quandocumque affirmant quadraginta tres Doctores, quos congesi in cons. 962. nu. 39. lib. 10. Quibus accidunt Rinaldus sen. in cons. 296. nu. 4. Cagnolus in l. 2. nu. 73. vers. cōis est. & nu. 77. vers. sed non est recessum. C. de pactis interempt. & vendit. Nec repugnat, si dicatur, aduersus praecepta praescriptionē etiam quadraginta annorum concedi ciuitati restitucionem in integrum ex capite saltem ignorantia; quia respondeatur, ut scripti supra in prima dubitatione, ubi deitulo praecriptionis differui.

Secundum vel ex eo locus amplius non est huic pacto redimendi, q̄ anno 1532. die 26. Aprilis cōuentū fuit inter dictā ciuitatem, & Bosio, q̄ ciuitas ipsa numerari faceret ipsi Bosio libras quatuor centū pro omni & toto eo, quod ipse Bosius petere, & cōsequi posset occasione factorum dictorum praeceptorum: & q̄ ipse Bosius acceptaret dictorū praeceptorū proprietatem in se, & super se, liberando ciuitatē ab omni, & toto eo, quod petere cōsequi posset ipse Bosius occasione dictā p̄cipiat, & emergentiū ab ea, &c. Quæ quidē verba (præsertim illa, in se, & super se) significant remissionem, & renūciationē pacti de redimendo. Et propterē actum, & ordinatum fuit, quod ipse Bosius causa dicti crediti, non posset amplius aliquid petere: cum illud totum confutetur, mediante renūciatione dicti pacti, & dictis libris quatuor centū.

Non etiam repugnat, quod obijicitur, in omnem causum, premium renūciationis dicti pacti fuisse nimis tenuis, ob id ciuitatem tanquam laſam posse rescindi facere dictam remissionem, & renūciationem. Nam respondetur ex dictis supra in prima dubitatione, premium plusquam iustum fuisse numeratum. Non repetito iam dicta.

S V M M A R I V M.

- 1 Statutum Regij cap. 76. Quod filia dotata succedat, declaratum. num. 2.
- 2 Filiam dicti dotatam, ut excludatur ex statuto à succedendo, cum pater reliquit ei dotem ut nubere posset.
- 3 Filiam non dicti dotatam ut excludatur à fratre, cum mortuo patre hæreditate delata, dotatur à fratre. nu. 5.
- 4 Dotatam intelligi mortis patris tempore, in statutis de successionē. num. 7.
- 5 Successionis capacem dici, qui mortis defuncti tempore est capax, nec casum superuenientē prodeſſe. Licet contra 10. & 11.
- 6 Hæredem semel dispositione statuti, fieri non hæredem.
- 7 Successionis capacem dici filium, qui est capax tempore quo vult succedere. nu. 11.
- 8 Filiam in successionē, sat esse fieri habilem tempore quo vult succedere.
- 9 L. vlt. ff. unde lib. declarata.
- 10 Filiam exclusam à statuto in successionibus si dotetur, oportere esse habilem tempore mortis testatoris, propter suitatem. num. 14.
- 11 Suitatem efficiere ut filius statim mortuo patre si hæres nec sit dare medium.
- 12 Hæredum capacitatem attendi triplici tempore.
- 13 Statutum ciuitatis excludens feminas esse ius ciuale.
- 14 Filiū, filiam vè suitatis causa statim iure ciuili fieri hærides patris, sed iure præterito habere beneficium abstinēdi.
- 15 Suitatem in hæreditatis acquisitione spectari tribus temporibus.
- 16 Sororem non excludi ab hæreditate ex statuto requirete eam dotatam ut excludatur, nisi ante delata sit dotata.
- 17 Statutum Regij, quod mulier legitimè dotata à patre, etc. non posset habere regessum. &c. declaratum.
- 18 Dotatā dici, quæ ante tēpus delata hæreditatis est dotata.
- 19 L. pactum. C. de collat. declarata.
- 20 Legitimè factum dici quod iuste obseruata legum dispositione.
- 21 Fratrem sorori dotem legitimā minorem constituerem non posse.
- 22 Dotari congrue ac legitimè esse synonyma.
- 23 Statutum quod filia dotata non succedat, habere hec verba pro conditione apposita.

Condi-

- 24 Conditionis legalis implementum non transire ad hæredē.
- 25 Statutum excludens dotatam à successionē patris, fratri, matris, sufficeret si ab aliquo enumeratorum dotetur.
- 26 Feminam exclusam à successionē propter masculos, masculis non existentibus, admitti.
- 27 Feminam semel exclusam à successionē, semper dici exclusam.

F A C T I S P E C I E S.

Illustris atque Excellens D. Horatius Calcanus Regiensis, tribus relictis filijs, hoc est D. Narciso, D. Anna, & Iulia, decebat intestatus. Patris hæres extitit dictus D. Narcissus, qui primum matrimonio collocauit D. Annam, cui & dotem numeravit. Deinde decebat ipse D. Narcissus, nullis relictis filijs, condito testamento, in quo hæredem insituit D. Hieronymum Calcanum eius agnatum, dote relicta dicta D. Iulia & sorori sue.

Presupponitur etiam in facto, in ciuitate Regij duo extare statuta; quorum alterum est sub rubr. Qui succedere debeat ab intestato. cap. 76. quo sanctum est; quod decadet ab intestato succedant primū filij masculi, exclusis filiabus, & descendentiis feminis, legitime tamen dotatis. Altero vero statuto sub rubr. Quod mulier dotata legitimè non posset habere regessum, ad bona paterna. cap. 84. cauitum est; quod mulier legitimè dotata à patre, vel ab ascendentibus, ex linea paterna, vel à fratre, sive fratribus ipsius mulieris, vel descendentiis masculis ipsorum fratrum de bonis prædictorū ascendentium, ad ipsa bona non possum amplius habere regessum ipsa mulier, nec descendentes ex ea, extantibus ipsis fratribus, aut ascendentibus, vel descendentiis masculis legitimis, & naturalibus. Non præiudicando tamen, quominus parentes, frates, & descendentes, ut supra, ipsi prouidere possint, ut de sua processerit voluntate in beneficium ipsius mulieris.

Querit, & dubitari nunc de tribus contingit, de quibus pro veritate, & iustitia expostulatur responsum.

Primo, an dicta D. Iulia dicatur ita legitimè dotata, ob dotem ei à D. Narciso eius fratre in testamento relicta, ut censeatur exclusa à bonis, & successione paterna, & fraterna?

Secundo, an dicta D. Iulia ob prædictum dotis legatum sit exclusa etiam à successionē dicti D. Horatij patris sui; & si dotata ab eo non fuit; sed ab eius fratre D. Narciso?

Tertio, admisso, quod dicta D. Iulia fuerit, ob dictū legatum dotis, exclusa à successionē patris, existente dicto eius fratre, an etiam censeatur exclusa, extinta linea masculina paterna, & fraterna?

Initium à Domino.

C O N S I L I U M M C L X X .

Dicitur, si de propositis egregijs dubitationib. ita doctis, & acutè responderunt tres grauissimi Iurisconsulti, hoc est Clariss. D. Annibal Marescotti interpres primarius in celeberrimo Gymna-

sio Parmensi, mihi arctissima, quæ eius est singularis humanitas, amicitia coniunctus, Excellens D. Io. Baptista Bussaneus in Curia Regensi Aduocatus distissimus; ac tertius alter benè eruditus, cuius nomē in eius responso scriptum non legi, ut omnis mea supervacanea viderit opera, & inane studium. Verum tamen, cū tam humaniter requisitus sim, ut meum qualecunque interponam iudicium, non grauabor iusto amici desiderio, quo melius, iustiusq; vistum mihi erit, satisfacere.

De prima dubitatione, an dicta D. Iulia dicatur ita legitimè dotata, ob dotem ei à D. Narciso eius fratre in testamento relicta, ut censeatur exclusa à bonis, & successione paterna? sentio, dictam D. Iuliam non censeri exclusam ex dispositione dictorum statutorū Regij. Huius veritatis demonstrandæ gratia, distinguo atque constituo quatuor casus.

Primus, quorum est, quando filia fuit nupta, & dotata à patre viuente. Hoc casu, certum est, filia & haec censeri recte dotatam, & consequenter esse exclusam à filio, fratreq; suo masculo. Ita Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero, nu. 5. vers. primò, quando ff. de cond. & demonst. qui dixit, hoc carere dubitatione. Et verè nemo est, quod sciam, qui à Bart. dissentiat, nec ratio aliqua est, qua ab eo licet dissentire. Et hoc casu recte, & sine controvrsia procedit dictum statutū Regij. cap. 76. simpliciter loquens, quod filia dotata non succedat. Hic casus nostro non conuenit, ut manifestum est.

Secundus est casus, quando filia & non fuit à patre viuente nupta, & dotata: sed pater moriens ipsi filia dotē in testō reliquit, ut posset nubere. Hoc etiam casu filia dicitur dotata, & consequenter exclusa à masculo. Ita sanè scribunt nouem & triginta ij grauissimi iuris interpretes, quos ex ordine recensere volui.

Bart. in dicta l. Titio centum. §. Titio genero nu. 5. vers. sed quando pater ff. de cond. & dem. & idem in l. non est. ff. de ritu nuptiarum. in l. cū plures. §. vlt. in ff. ff. de administr. tuto. & in l. qui pupillū ff. ad legem Iuliam, de adulterijs.

Baldus in l. non sine. num. 2. C. de bonis, quæ liberis, & in consil. 157. incipit, Gilius. col. 2. vers. in contrarium videtur. lib. 5.

Angelus, in consil. 349. Consultatio hæc. nu. 3. Caſten. in dicto §. Titio genero, nu. 8. in l. de diuine. in ff. ff. soluto matrim. & in l. i. in ff. C. vnde vir, & vxor.

Abbas in rub. extrà de sponsal. in fine.

Ancharanus, in consil. 68. col. 1. vers. si igitur.

Ang. Aret. in §. fuerat. nu. 34. inst. de actio.

Alex. in consil. 13. nu. 10. lib. 3.

Crottus, in consil. 35. nu. 51. qui testatur communem esse opinionem.

Socinus senior, in rub. ff. soluto matrim. nu. 8. & in consil. 207. nu. 3. in ff. lib. 2.

Iafon, in dicta rub. ff. soluto matr. nu. 14.

Baldus nouellus, in trac. de dote, parte prima in principio. num. 20.

Capegius, in simili tract. de dote, parte quinta. q. 30. nu. 2. in nouis tractatibus est, in trac. de statutis excludentibus feminas. q. 10. tomo 2.

Ruinus, in consil. 34. nu. 7. & in consil. 65. num. 7. in fine lib. 2.

Brunus, in tract. Quod stantibus masculis, feminæ non succedant. art. 6. nu. 222.

Bero. in consil. 47. num. 33. lib. 1.

Parisius, in consil. 62. nu. 7. lib. 3.

Rubeus, in consil. 74. nu. 1.

Curtius iunior, in consil. 10. nu. 9. vers. huic enim.

Franciscus Cremen. in singul. 3.

Par-

- 21 Parpalea in rubr. ff. sol. mattim. nu. 10.
 22 Saluidus de Ocha eodem in loco, nu. 45.
 23 Ripa ibidem, num. 61.
 24 Io. Annibal eadem in rubr. nu. 30.
 25 Nicomitus ibidem, nu. 147.
 26 Socinus iunior ibidem in tercia parte, nu. 19.
 27 Alciatus in l. 1. nu. 13. ff. de verbo. signif. & in resp.
 27.1. num. 9. & in f. secundum impressionem anti-
 quam Lugdunensem.
 28 Tiraquellus de retractu conventionali. ad finem,
 num. 39.
 29 Pancirolus in consil. 85. nu. 34.
 30 Ioannes Boscheus in tract. de nuptijs. lib. 3. in princ.
 numero 9.
 31 Ioseph Ludouicus in decisionibus Perusiniis decis.
 21. numero 9.
 32 Cephalus in consil. 571. nu. 5. lib. 4.
 33 Beretta consil. 110. nu. 1.
 34 Franciscus Beccius in consil. 53. num. 1. 2. 3. & in con.
 filio 103. num. 24.
 35 Laderchius in consil. 25. nu. 4.
 36 Hieronymus Gabriel in consil. 15. num. 44. & 45.
 libro primo.
 37 Mazzolius in consil. 19. nu. 10. & nu. 43.
 38 Surdus in consil. 45. nu. 3.
 39 Peregrinus in consil. 79. nu. 21.
 Ex hoc interpretu enumeratione intelligimus, huc
 esse receptissimam sententiam aduersus nonnullos,
 quos recensent Socinus senior in dicta Rubr. ff. solu-
 to matrimonio, num. 7. & melius Ioannes Corasius
 in repet. l. qui liberos, num. 39. ff. de ritu nuptia. Pra-
 citatos autem tringintae nouem doctores, quos in fon-
 te (vt dici solet) videre volui, sic & ex ordine non alia
 ratione referre placuit, quam ut intelligat sapientissimi
 iudices, quibus in casibus loquantur doctores ipsi,
 qui passim nullo habito delectu, allegari consue-
 uerunt.
 Tertius est casus, quando pater non dotauit filiam,
 vel actu inter viuos, vel in testamento: sed eo mor-
 tuo, atque ita hereditate ad filiam delata, eti non
 dum ab ea vere adita, filia ipsa dotauit a fratre, vel si-
 mili, vel actu inter viuos, vel in ultima voluntate.
 Hoc casu, qui nostro conuenit; dicendum est, filiam
 4 non t excludi a successione patris per fratrem. Hanc
 sententiam probarunt viginti grauissimi doctores, &
 omnium primus.
 Bartolus in consil. 31. incip. Quidam decepsit intesta-
 tus. lib. 1. in cuius responsi declaratione obseruandum
 est; illo in casu proposito Bartolo, duo extitit statu-
 ta; quorum primum erat, cuius ipse Bartolus memi-
 nit ibi. Et hoc primò reperitur expressum, &c. quo
 cautum erat, quod mulier dotaata ab alio, quam a pa-
 tre, posset petere partem suam hereditatis paterna, non
 obstante ipsa dotatione. Eti si ipsius mulieris ex-
 tarent fratres. Hoc in statuto nos non constituius
 fundamentum. Secundum erat statutum, quod refert
 ipse Bartolus ibidem numero secundo, simpliciter ex-
 cludens mulierem dotaatam ab hereditate patris. Hoc
 statutum (inquit Bartolus) intelligitur; quod mulier
 5 tunc t excluditur ab hereditate patris, quando repe-
 ritur dota tempore mortis patris, de cuius heredita-
 te agitur. Et ob id suo illo in casu respondit Bartolus,
 filiam illam nomine Bertam non nuptam, nec dotaatam
 a patre; sed dotaatam a Perro fratre post mortem patris,
 non censi excludere a successione patris. Qua ratione
 motus sic respondit Bart. dicimus infra.
 2 Baldus in consil. 196. Quædam mulier Leoneta. col.
 vlt. ver. modo venit ad secundum lib. 3. respondit sta-
 tuum, quod mulier dotaata t certis personis non suc-
 cedat, non excludere filiam nō dotaatam tempore mor-

Bart.

- Bart. & Decius ipse probarunt alijs in locis, quod sci-
 licet in casu huius statuti, filia patris heres ob suitatem
 definat esse heres propter dotationem, deinde superue-
 nientem. Non etiam repugnat, quod hoc statutum nō
 considerat dotationem, sed existentiam masculorum: si-
 cuti in specie respondit Castren. in dicto consil. 7. super
 primo dubio. nu. 2. prop̄ finem. vers. Non ergo potest
 dici. lib. 2. Nam respondet, veram non esse Castris
 considerationem; quemadmodum in terminis statuti,
 & casus, super quo respondit ipse Castrensis, ostendit
 Decius in dicto consil. 261. col. 2. vers. his tamen nō ob-
 stantibus, & nu. 3. vers. Non obstat prima, & manife-
 stus col. pen. vers. vltimò non obstat, &c. quo postre-
 mo in loco ex sententia Abbatis, Imola, & aliorum
 quorundam clarè dixit, veram non esse opinionem Ca-
 strensis; quod statutum considerat solam existentiam masculorum, non autem dotationem: Cùm verius sit,
 considerandam etiam esse ipsius dotis cōstitutionem,
 vt dici possit fœminam per masculum exclusa: alioqui
 verba illa; quod fœmina dotaata, &c. toties in statutis
 repetita nihil operarentur. Et dotationis præsuppositum
 esset omnino superuacuum.
 His constat, huc esse veram, & receptam opinionem,
 eti ab ea & male dissentit Castren. in consil. 7. in du-
 bio prefati. lib. 1. Roma. in dicto 442. col. 1. & 2. Cor-
 neus in consil. 123. nu. 6. lib. 2. & Curtius iun. in consil.
 10. nu. 9. Quorum quidem argumenta, & rationes nō
 est admodum difficile confutare.
 Primò sic argumentantur Roma. in dicto cōf. 442.
 num. 2. vers. aut qualitas dotationis; & Corne. in dicto
 consil. 123. nu. 6. lib. 2. quod inspicit nō debet tēpus de-
 lata hereditatis, vt mulier non sit dotaata, ita quod di-
 10 catur habilis t ad succedendum: sed sufficit, quod sit
 dotata tempore, quo vult succedere: sicuti probat (inquit
 Corneus) tex. l. vlt. ff. vnde liberi, vbi filius, qui tempo-
 re delata successionis erat habilis adest quod ei delata
 fuerat successio: attamen redditur postea in habilis, pro-
 pter superuenientem qualitatem, qua inducit inhabi-
 litatem, & propterea impeditur acquisitionis.
 Respondet Rolandus in dicto consil. 96. nu. 27. lib. 4.
 11 quod in t suo herede, qualis est filia, attenditur tem-
 pus secundum ius civile, quo iure loquitur statutum,
 quod dicitur esse ius civile ciuium. l. omnes populi. ff.
 de iust. & iure: atque ita procedit communis opinio,
 12 quod scilicet filia t debeat esse dota tempore mortis
 testatoris. Diuersum est quod ab bonorum possessione,
 de qua loquitur dicta l. vlt. ff. vnde liberi. Ita (inquit
 Rolandus in consil. 75. nu. 7. lib. 1. & in consil. 96. nu. ....
 lib. 2.) hanc partem amplectendam esse de iure ciuili
 13 pro filia in successione t patris, in qua attenditur tem-
 pus mortis patris, & non aliud tempus: cùm illico sit
 heres. l. si fratri. C. de iure delibet. adeo quod non sit
 14 dare medium inter morte, & existentia sui t heredis.
 l. si post mortem, & l. quæ situm. de leg. 1. Et id est in-
 quirat glo. singularis, in l. cùm hereditas. C. depositi, q
 in suo non est dare hereditatem iacentem. Ideo licet
 15 in t heredibus (subiungit Rolandus) circa capacitatē
 attendantur tria tempora, tempus testamenti, mortis,
 & aditæ hereditatis. l. si alienum. q. in extraneis. ff. de
 heredit. in instit. & q. extraneis. in instit. de heredum qua-
 lita. & differen. & ab intestato duo tantum: tamen in
 suo, & necessario ab intestato solum tempus mortis at-
 tenditur; & non tempus agnitionis, vt voluit glo. in
 dicto q. extraneis. Et licet suis habeat ius abstinenti:
 tamē istud est (inquit Rolandus) beneficium de iure
 prætorio, & non de iure ciuili. q. sed & his permittit.
 Prætor. in instit. de hered. qualit. & differen. Et id est cū
 16 statutum t ciuitatis excludens fœminam sit ius ciuile,
 dicta l. omnes populi, respectu huius successionis iu-
 ris ciuilis considerari debet tempus mortis, seu delata

- Quartus est casus, quando pater nō dotauit filiam,
 vel actu inter viuos, vel in testamento, sed eo mortuo,
 hereditate ad filios deuoluta, & filia hereditatem ip-
 sam adiuit. Hoc casu frater dotaando ipsam sororē suā,
 19 pferit in ultima dispositione, Soror, sicq; filia t non
 excluditur ab hereditate patris. Ita responderunt, &
 sine controversia admiserunt Castren. Romanus, Cor-
 neus, & Curtius iunior, quos retuli supra. Et accedūt
 Socinus senior in consil. 42. nu. 2. in fine. lib. 4. Campe-
 gius in tract. de dote. in ultima parte. q. 5. incipi. Stan-
 bus